

Боби Бадаревски

Simon LeVay, "Queer Science"

The Use and Abuse of Research into Homosexuality
Cambridge, Massachusetts
London, England The MIT Press, 1996

„Што причинува некоја личност да биде „gay“, „straight“, или бисексуалец? И кому е грижа за тоа? Тоа се теми близначки на оваа книга“ – пишува Ливеј во експозицијата на својата книга „Queer Science“.

Прашањата за тоа што го конституира или детерминира идентитетот на сексуалната ориентација и социјалните импликации од таквите причинители, Ливеј ги гледа поврзани. Таквото стојалиште тој го поткрепува со бројни испитувања кои покажуваат дека ставот на јавноста кон хомосексуалноста варира во зависност од тоа што мислат за потеклото на сексуалноста ориентација: дали е дадена или претставува избор на личноста.

Ливеј ја потенцира контроверзноста за природата тие причинители посочувајќи ги ставовите на некои лидери на „gay“ движењето во САД дека хомосексуалноста е нивен личен избор.

Па сепак, во контекст на можните детерминирачки фактори (генетски, хормонски, психолошки или социјални) тој истакнува дека биолошките истражувања во последните петнаесетина години придонесуваат за еден одлучувачки пресврт во полза на биолошките фактори како доминантни. Редоследот на поглавјата не ја одразуваат хронологијата на теориите за сексуалната ориентација, но затоа темите се елаборирани на еден јасен и елегантен начин. Во првите четири поглавја Ливеј ги претставува варијететите на истражувањата за сексуалноста; дали сексуалната

Bobi Badarevski

Simon LeVay, "Queer Science"

The Use and Abuse of Research into Homosexuality
Cambridge, Massachusetts
London, England The MIT Press, 1996

“Cili është shkaktari i cili bën që një person të jetë “gays”, “straight” ose biseksual? Dhe kush çan kokë për këtë? Janë këto dy tema binake të këtij libri” - shkruan Le Vax-i në librin e tij “Lueer Science”.

Pyetjet për atë që e konstituon ose e determinon identitetin e orientimit seksual dhe implikimet sociale nga shkaktarët e tillë Le Vax-i i sheh të ndërlihdura. Një qëndrim të tillë ai e mbështet me kërkime të shumëta të cilat tregojnë se qëndrimi i opinionit ndaj homoseksualizmit lëviz varësisht nga mendimi për origjinën e orientimit seksual: a është kjo diçka e dhënë apo paraqet një përcaktim të personit?

Le Vax-i e thekson kontraverzitetin e natyrës të këtyre shkaktarëve duke i vënë në dukje qëndrimet e disa udhëheqësve të lëvizjes “gays” në SHBA se homoseksualizmi është përcaktim i tyre personal.

Po megjithatë, në kontekst të faktorëve të mundshëm determinues (gjenetikë, hormonalë, psikologjikë ose socialë) ai thekson se kërkimet ose hulumtimet biologjike në pesëmbëdhjetë vitet e fundit kontribuojnë për një kthesë vendimtare në dobi të faktoreëve biologjikë si dominantë. Renditja e kapitujve nuk e pasqyron kronologjinë e teorive për orientimin seksual, ndërkaq për këtë arsye temat janë elaboruar në mënyrë elegante dhe të qartë. Në katër kapitujt e parë Le Vax-i i paraqet varietetet e hulumtimeve lidhur me seksualitetin; a duhet që orientimi seksual të paraqesë një parim të taksonomisë së njerëzve; si dhe

ориентација треба да претставува принцип на таксономија на луѓето; како и статусот на небиолошките теории како што се психоанализата и теоријата на учење.

Во вториот дел на книгата, Ливеј ќе го претстави обидот, сексуалната ориентација да се разбере во термини на хормонските механизми, како и можните мозочни механизми инволвирани во сексуалната детерминација. Полето на експерименталните наоди го темели врз манипулацијата со хормоналните нивоа кај животните, но и врз опсервациите кај луѓето со нарушен стероиден метаболизам кои фетусно биле изложени на синтетички хормони, или кај оние испитаници чии андрогени рецептори се нефункционални.

Највпечатлив момент од книгата „Queer Science“ е секако оној каде што Ливеј аргументира за биолошката основа на сексуалната ориентација. Според истражувањата кои ги спровел на шест жени, деветнаесет хомосексуалци мажи и шеснаесет хетеросексуални мажи, областа во мозокот INAH-3, била слична во големината меѓу испитаните жени и хомосексуалците – мажи, но била поголема кај мажите хетеросексуалци. Врз основа на тие испитувања, тој сутерира дека можеби разликата во INAH-3, е структурална мозочна разлика во мозокот кај машките хомосексуалци.

Авторот на оваа книга, инаку и самиот „gay“, проследува еден богат материјал чија контроверзност е повод за многу дебати во областа на родовите студии.

statusi i teorive jobiologjike siç janë psikoanaliza dhe teoria e mësimet.

Në pjesën e dytë të librit, Le Vax-i do ta paraqesë orvatjen që orientimi seksual të kuptohet në terminet e mekanizmave hormone si dhe të mekanizmave të mundshme të trurit të involvuar në determinimin seksual. Fushën e konstatimeve eksperimentale e bazon mbi manipulimin me nivelet hormone te kafshët, por edhe nga observimet te njerëzit me metabolizëm të çrregulluar steroid të cilët që në fetus kanë qenë të ekspozuar në hormone sintetike ose te ata të ekzaminuar te të cilët receptorët androgenë nuk funksionojnë.

Si moment më mbresëlënës në librin „Queer Science“ është gjithsesi momenti kur Le Vax-i jep argumente për bazën biologjike të orientimit seksual. Sipas hulumtimeve që i ka bërë te gjashtë gra, nëntëmbëdhjetë burra homoseksualë dhe gjashtëmbëdhjetë burra heteroseksualë, rajoni në trurin INAH-3 ka qenë i ngjashëm në madhësi midis grave të ekzaminuara dhe burrave homoseksualë, por ka qenë më i madh te burrat heteroseksualë. Në bazë të këtyre hulumtimeve, ai sugjeron se ndoshta ndryshimi në INAH-3 është ndryshim strukturor i trurit te burrat homoseksualë.

Autori i këtij libri, përndryshe edhe vet „gats“, prezanton një material të pasur kontraverza e të cilit është shkak për shumë debate në lëmin e studimeve të gjinive.

Përkthim: Lindita Ahmeti